

25. 9. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Svěřenské fondy ve světle insolvenční regulace - neúčinnost vyčlenění majetku

Vzhledem k rostoucí popularitě svěřenských fondů vzniká stále větší poptávka po kvalitním nastavení parametrů svěřenských fondů, tak aby mohly řádně sloužit k účelu, jež zakladatel původně zamýšlel. Cílem tohoto článku je poukázat na omezení v podobě neúčinnosti právních jednání dle zák. č. [182/2006](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsZ“ nebo „insolvenční zákon“) a jejich možný vliv na zřízení svěřenského fondu, když tato pravidla bývají často zakladateli opomíjena.

Vznikem svěřenského fondu vzniká oddělené a nezávislé vlastnictví vyčleněného majetku, když majetek ve svěřenském fondu není ani vlastnictvím svěřenského správce, ani zakladatele, ani osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno (tj. obmyšleného)[\[1\]](#). Vyčleněný majetek je přivlastněn účelu uvedenému ve statutu, který je nezbytným právním jednáním pro zřízení a vznik svěřenského fondu.

Při zřizování svěřenského fondu je nutné respektovat důvody stojící za vznikem svěřenského fondu, jimiž jsou zejména vytvoření nástroje pro budoucí dispozice s vymezeným majetkem a s tím související ochrana majetku vyčleněného ve prospěch obmyšlených, resp. ochrana práv obmyšlených.

Svěřenský fond může sloužit taktéž jako ochrana před věřiteli do budoucna. V tomto ohledu je však nutné zmínit, že svěřenský fond nesmí sloužit k nedovolenému znevýhodňování (popř. zvýhodňování) věřitelů a veškerá právní jednání se svěřenským fondem související musí respektovat nejen ust. § 1400 a násl. zák. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“ nebo „**občanský zákoník**“), ale jako každé jiné právní jednání i všechna ostatní ustanovení občanského zákoníku (zejména ustanovení o platnosti právních jednání a ustanovení o relativní neúčinnosti právních jednání).

Neúčinnost dle insolvenčního zákona

Při uskutečňování právních jednání při zřizování fondu a vyčlenění majetku je mimo obecná ustanovení občanského zákoníku nutné pamatovat i na ust. § 235 a násl. InsZ upravující neúčinná jednání dlužníka, když za taková jednání jsou označena mimo jiné ta právní jednání, kterými dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Z pohledu insolvenčního zákona budou v případě vyčlenění majetku do svěřenského fondu relevantní zejména ustanovení o právním jednání bez přiměřeného protiplnění (viz ust. § 240 InsZ), nelze však vyloučit ani zvýhodňující právní jednání (viz ust. § 241 InsZ) či úmyslně zkracující právní jednání (viz ust. §

Stejně tak jako před jakoukoliv jinou majetkovou dispozicí bude tedy nutné před samotnou realizací záměru pečlivě zhodnotit právní a ekonomickou situaci zakladatele, vyhodnotit rizika plynoucí z existujících či hrozících dluhových pozic zakladatele a zvolit takovou výslednou koncepci, která skutečně naplní zamýšlený cíl zřízení svěřenského fondu a zároveň nebude ohrožena negativními následky plynoucími z neúčinných právních jednání.

Osoba blízká ve vztahu k zakladateli

Jedním z klíčových pojmů v problematice neúčinných jednání ve smyslu insolvenčního zákona je tzv. „osoba blízká“. Klíčovým je proto, že v případech, kdy je právní jednání dlužníka učiněno ve prospěch osoby blízké, stanoví insolvenční zákon přísnější kritéria neúčinnosti, tedy u takových jednání je riziko neúčinnosti větší, a to jak z hlediska obsahového, tak časového. Právní jednání učiněná ve prospěch osob blízkých jsou insolvenční správci v souladu s insolvenčním zákonem oprávněni odporovat až 3 roky, resp. 5 let (v případě úmyslně zkracujícího právního jednání) zpětně před zahájením insolvenčního řízení dlužníka. Navíc insolvenční zákon formuluje vyvratitelnou právní domněnku úpadku dlužníka pro případy, kdy bylo dlužníkem učiněno právní jednání ve prospěch osoby blízké (pouze u právních bez přiměřeného protiplnění a zvýhodňujících právních jednáních).

Osobami blízkými jsou osoby, jež naplňují znaky dle ust. § 22 OZ, zejména tedy příbuzní v řadě přímé, sourozenci a manželé nebo partneri (ve smyslu zvláštního zákona o registrovaném partnerství), avšak současně, v případě právnických osob, taktéž její statutární orgán, případně ten kdo právnickou osobu podstatně ovlivňuje jako její člen nebo na základě dohody či jiné skutečnosti.

I přesto, že na první pohled je svěřenský fond zřizován ve prospěch obmyšleného, dle našeho právního názoru je nutné z hlediska posouzení osoby blízké zároveň zkoumat i vztah zakladatele a správce. V případě právního jednání ve spojitosti s vyčleněním majetku do svěřenského fondu totiž nemusí být primárním cílem jeho převod obmyšlenému, ale cílem může být právě a pouze vyčlenění majetku zakladatele, tedy jeho oddělení od současného majetku zakladatele a přiřazení vyčleňovaného majetku k určitému účelu.

Pro výše uvedený závěr hovoří i právní úprava svěřenských fondů, dle které je možné zřídit svěřenský fond bez určení konkrétního obmyšleného, ale pouze vymezením kritérií, na základě kterých bude obmyšlený určen[2]. Nadto je nutné zopakovat, že majetek ve svěřenském fondu není vlastnictvím osoby, které má být ze svěřenského fondu plněno (tj. obmyšleného). Právo obmyšleného na jakékoliv plnění ze svěřenského fondu je pouze relativním oprávněním obmyšleného vůči svěřenskému správci[3].

V případě, že by jediným relevantním vztahem z pohledu InsZ byl měl být vztah zakladatele a obmyšleného (jako osoby která má konečný prospěch z včleněného majetku), vznikali by situace, kdy insolvenční správci nebudou schopni podat řádnou žalobu na neúčinnost takového právního jednání, na základě kterého by docházelo k zřízení svěřenského fondu ve prospěch obmyšleného, jež v době zřízení fondu ještě neexistuje, popř. je určen pouze obecným okruhem a pravidly pro jeho výběr dle statutu svěřenského fondu.

Z hlediska posuzování právních jednání činěných ve prospěch osoby blízké dle insolvenčního zákona je tak podstatný nejen vztah zakladatele a obmyšleného, ale taktéž vztah zakladatele a správce. V případě, pokud by zakladatel sám byl v souladu s ust. § 1454 OZ svěřenským správcem, je poté nutné posuzovat vztah zakladatele a třetí osoby, která je vedle zakladatele dalším svěřenským správcem jednajícím se zakladatelem společně.

V zásadě je tak při zřizování svěřenského fondu, nebo chcete-li při vyčleňování majetku do svěřenského fondu, nutné dbát na to, aby nebylo možné dovodit úpadek zakladatele ani v jedné z jeho forem ve smyslu ust. § 3 InsZ, resp. aby si vyčleněním majetku zakladatel úpadek nepřivodil. Zároveň s tímto je současně vhodné vyhodnotit také určení osoby správce, které může mít vliv na lhůty dle insolvenčního zákona pro odporování právních jednání při vyčleňování majetku zakladatele.

Mgr. Jindřich Buša

[DUNOVSKÁ & PARTNERS s.r.o.](#),
advokátní kancelář

Palác Archa
Na Poříčí 24
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 774 000
e-mail: office@dunovska.cz

---

[1] Ust. § 1448 OZ.

[2] Ust. § 1452 odst. 2 písm. f) OZ.

[3] Ust. § 1461 OZ.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)